

SUUNTA ELÄMÄLLE -HANKE VÄLIARVIOINTI REFERAATTI

Suunta elämälle - hankkeen tarkoituksena on kehittää ja toteuttaa vammaisten ja osatyökykyisten/ työkyvyttömiä henkilöiden osallisuutta ja itsemääräämistä lisäävää kuntoutusta. Tavoitteena on tarjota oululaisille vammaisille, mielenterveys- ja päihdekuntoutujille sosiaalisen kuntoutuksen palveluja täydentämään tarjolla olevia julkisia sosiaalipalveluja sekä yksityisiä ammatillisen kuntoutuksen palveluja. Hankkeen viitekehyksenä on sosiaalihuoltolain 17 §, jonka mukaan sosiaalisella kuntoutuksella tarkoitetaan sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen keinoin annettavaa tehostettua tukea sosiaalisen toimintakyvyn vahvistamiseksi, syrjäytymisen torjumiseksi ja osallisuuden edistämiseksi. Hanke on kolmivuotinen 2019-2022 Euroopan sosiaalirahaston rahoittama. Rahoitus koko hankeajalle on noin 500 000, tästä omarahoitusosuus on 20% ja flat rate on 17%.

Väliarvioinnissa hyödynnettiin implementaatiotutkimuksen menetelmää kuvaamaan hankkeen etenemistä ja sosiaalisen kuntoutuksen toimintamallin kehittämistä ja käyttöönottoa. Aineistona käytettiin hankkeen asiakirjoja, työntekijöiden ja asiakkaiden kokemuksia hanketyöstä, asiakastyön toteutumista koskevia tilastotietoja ja talouden seurantatietoja. Tämä väliarviointi on tehty ohjausryhmän puheenjohtajan johdolla, ja sen tekemiseen ovat osallistuneet hankkeen työntekijät ja ohjausryhmän varapuheenjohtaja.

Hankkeen alkuvaiheessa koottiin ohjausryhmä, luotiin alustavia prosesseja, markkinoitiin hanketta verkostoille ja kartoitettiin toimivat tilat asiakasohjaukseen. Hankkeesta tiedotettiin netti- ja Facebook-sivuilla. Viestintää tehtiin myös suoraan puhelimella tekstiviestein ja WhatsApp -viestein. Uutiskirje lähetettiin verkostoille 3-4 kertaa vuodessa.

Ensimmäiset asiakkaat tulivat hankkeeseen kesäkuussa 2019 ja loppukesästä käynnisteltiin ryhmiä. Syksyllä 2019 järjestettiin verkostoille kaksi sosiaalisen kuntoutuksen työpajaa. Työpajojen tuloksena todettiin, että sosiaalinen kuntoutus käsitteenä on vielä hakemassa paikkaa. Kuntouttava työtoiminta näytti olevan useassa kunnassa täyttämässä sosiaalisen kuntoutuksen palveluntarjontaa. Vuoden 2019 loppu ja vuoden 2020 alku oli henkilöstömuutosten aikaa. 2020 vuoden alusta hanketiimi koostui seuraavista ammattilaisista; sosionomi, kuntoutuksenohjaaja ja fysioterapeutti.

Valtaosa asiakkaista oli yksilöohjauksen piirissä. Keskeistä ohjauksessa oli asiakkaan osallisuuden vahvistaminen rinnalla kulkien. Tuentarvetta oli seuraavissa asioissa: psyykinen valmennus, arjentaidot ja -aktivointi, talousasiat, vuorovaikutustaidot, koulutus- /työllisyyspolku, vapaa-aika ja harrastukset sekä ohjaus ja neuvonta.

Ryhmätoimintaa oli vuonna 2019 kerran viikossa. Vuonna 2020 ryhmätoimintaa oli kaksi kertaa viikossa, vuoden alusta alkoi säännöllinen kuntosaliryhmä. Ryhmien sisällöt suunniteltiin yhdessä asiakkaiden kanssa. Yhteensä ryhmiä vuoden 2019 ja 2020 aikana oli

103, yksilöohjaukskertoja 753. Jalkautuva työ oli aktiivista, ohjausta oli mm. tuettuun vapaaehtoistyöhön, työmaisteluihin sekä mielekkään vapaa-ajan löytämiseen. Vuonna 2020 jalkautuva työ ja työmaistelut vähenivät koronan vuoksi. Työmaisteluiden määrään on vaikuttanut myös asiakkaiden alhainen toimintakyky.

Vuonna 2020 Covid-19 vaikutti hanketyöhön, työntekijät olivat maaliskokuussa osittain työssä Caritas-Palveluilla. Keväällä 2020 kehiteltiin uusia toimintamalleja etätoimintaan. Toimivaksi etätyövälineeksi muodostui Microsoft Teams.

Asiakkaita oli hankkeessa vuoden 2020 lopussa yhteensä 84. Ohjautuminen tapahtui kaupungin palveluista mm. mielenterveys-, ja työtoimintapalveluista, sosiaalityöstä sekä alueella toimivista muista järjestöistä/ yhdistyksistä tai hankkeista. Valtaosa asiakkaista oli mielenterveyskuntoutujia, toiseksi eniten oli vammaisia ja päihdekuntoutujia oli vähiten. Verkostotyö on ollut hanketyössä keskiössä. Verkostotyötä on tehty niin ammattilaisten kanssa kuin asiakkaiden verkostoissa. Verkostotyö on edistänyt asiakkaiden asioita, ja usein hanke on toiminut asiakkaan verkoston koollekutsujana.

Vuonna 2020 Oulun ammattikorkeakoulun sosionomiopiskelijat tekivät hankkeelle opinnäytetyön: Sosiaalinen kuntoutus, Suunta elämälle -hankkeessa toteutettujen menetelmien merkitys asiakkaiden sosiaaliseen toimintakykyyn. Opinnäytetyöstä ja webropol-palautteesta saadut vastaukset tukevat toisiaan. Palautteiden perusteella todettiin, että asiakkaiden sosiaalinen toimintakyky edistyi. Vaikuttavuutta ja osallisuutta kuvasi asiakkaiden jatkopolkupaikat, joita oli mm. ohjaajapalvelut, harrastukset, kuntouttava työtoiminta, avotyötoiminta, vapaaehtoistyö, ryhmätoiminta, opinnot tai työllisyyspolku.

Hanketoiminnan aikana on havaittu, että jatkopolkupaikkoja yli 30-vuotiaille on vähäisesti. Hankesuunnitelmassa asiakasprosessin ajateltiin olevan noin puoli vuotta. Jo hankkeen alkuaikana havaittiin, että prosessi on pitkäkestoisempi. Hankkeen kohtaamia riskejä ovat olleet henkilöstön vaihtuvuus, Covid-19, asiakkaiden pelot etuuksien menettämisestä, sekä organisaatiossa tapahtunut Caritas Palveluiden myynti toiselle organisaatiolle.

Väliarvioinnista nousevia jatkotoimenpiteitä ovat: hakea jatkoa hankeajalle, kehittää toimintaa päihdekuntoutujille ja juurruttaa toimintaa pysyväksi toiminnaksi Caritas-Säätiön toimintaan. Pysyvä toimintamalli olisi täydentämässä sosiaalisen kuntoutuksen palvelua Oulun kaupungin alueella.